

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

Eerste Jan Ligthartschool

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: Eerste Jan Ligthartschool

Datum bezoek : 17 november 2015

In opdracht van : Plein013

Rapporteur: Rob van Haren

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: *Yvonne Udo (directeur)*, *Nanda Slegers (IB-er)*, *Laura Quirijnen (leerkracht groep 8)*, *Pien Geboers (moeder van een zoon in groep 6 en dochter in groep 4)*, *Stephan Mertens (vader van een zoon in groep 4)*, *Marion Hermans (onderwijsconsulente)*, *Karin van Marijs (stagiaire van de schoolleidersopleiding)*
- observaties bij enkele lessen: 1-2 (*zelfstandig werken*), 5 (*instructieles Taal*), 8 (*instructieles rekenen*)
- een teamgesprek - aanwezig waren: *hele team*

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groei mogelijkheden

De Eerste Jan Ligthartschool is een middelgrote basisschool (186 leerlingen, verdeeld over 8 groepen) in de wijk Oud-Noord in Tilburg. In het verleden kwamen de kinderen uit heel Tilburg naar de school. Nu is de school vooral een wijksschool geworden. De school is in leerlingaantal sterk teruggelopen in de afgelopen jaren. Doordat de school meer een afspiegeling van de wijk is geworden, is de heterogeniteit in de populatie ook veel groter geworden. Iets meer dan 10 % van de kinderen heeft een leerlinggewicht.

De school is 3 jaar geleden door de inspectie als zwak beoordeeld. Met de komst van de nieuwe directeur (voorjaar 2013) is een sterke ontwikkeling ingezet op de school. Het uitgangspunt van de Eerste Jan Ligthartschool blijft het leerstofjaarklassensysteem, maar in de groepen wordt nu bij lezen, rekenen en spelling in 3 niveaus instructie en verwerking gegeven. In de groepen zijn instructietafels aanwezig waar verlengde instructie aan gegeven wordt en er wordt in de groepen gewerkt met het stoplicht en de time-timer.

De school heeft in de afgelopen 2 jaar een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Naast deze inhoudelijke / onderwijskundige ontwikkelingen valt op, dat de school veel opener is geworden. Het eerste dat opvalt is bijvoorbeeld dat in de deuren van de klassen ramen zijn gekomen, waardoor er van buitenaf naar binnen gekeken kan worden. Naar elkaar toe geeft men een groei van openheid aan, maar ook de ouders geven heel duidelijk aan, dat zij veel grotere openheid ervaren vanuit de leerkrachten en zij mogen meedenken over de invulling van de extra ondersteuningsbehoefte van hun kind.

In de afgelopen jaren zijn er weinig kinderen van de school overgegaan naar s.o. of s.b.o (een uitschieter zat in 2013-2014 met 5 verwijzingen s.b.o.). De school is goed in staat om verschillen binnen de groep op te vangen en te kijken naar wat de leerling individueel behoeft aan ondersteuning.

De school heeft een ruim en open gebouw, waar in de hal ruimte voor kinderen is om zelfstandig (al dan niet in groepjes) te werken. Mede door de terugloop van leerlingen is er ruimte extra beschikbaar in het gebouw voor extra instructie en zelfstandig (ver)werken. Mogelijk dat de school binnenkort naar een ander gebouw verhuist. Dat geeft voor wat betreft de ruimte wel wat zorgen bij de directie, maar biedt ook weer mogelijkheden voor wat betreft de samenwerking met een peuterspeelzaal en andere brede-school-aspecten.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroegde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☒ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van Eerste Jan Ligthartschool weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

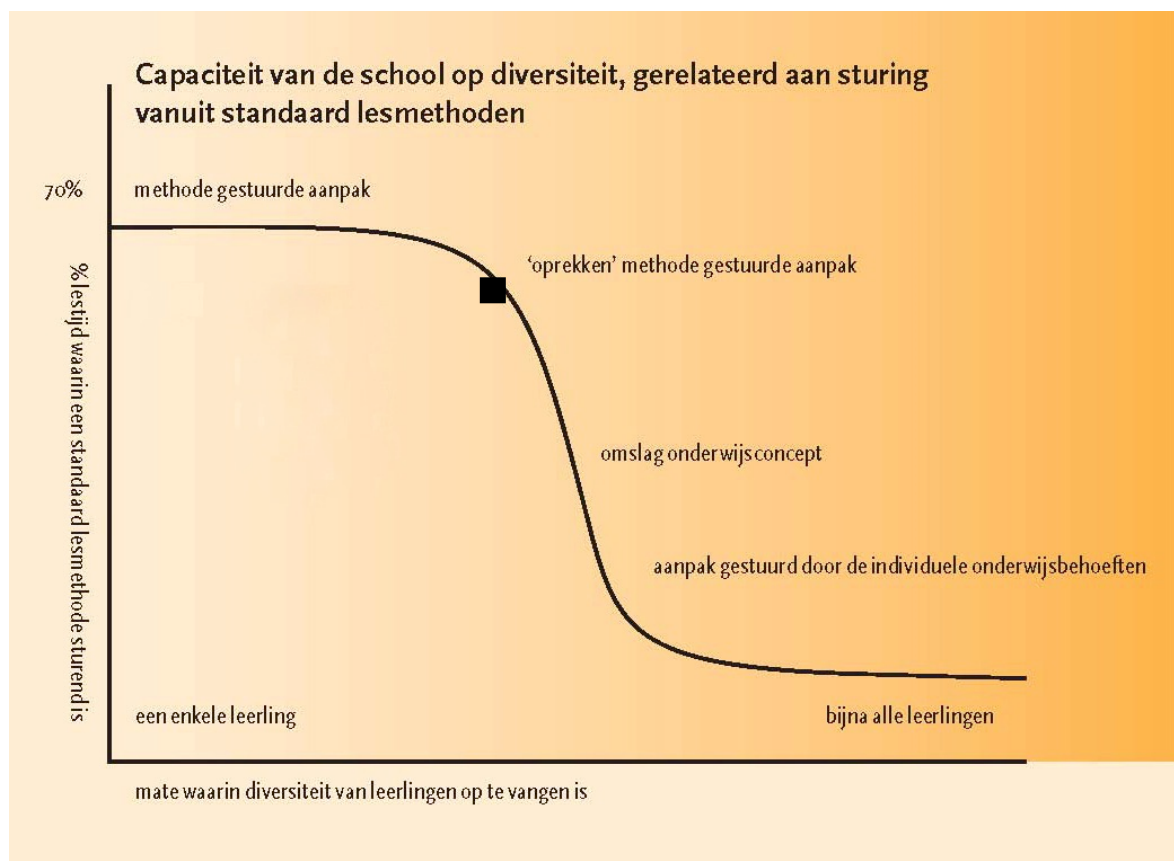
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

De Eerste Jan Ligthartschool bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☒ extra 'handen' in de klas, te weten: een onderwijsassistente en een leerkracht
- ☐ onderwijsmaterialen
- ☐ de ruimtelijke omgeving
- ☐ specialistische expertise
- ☒ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

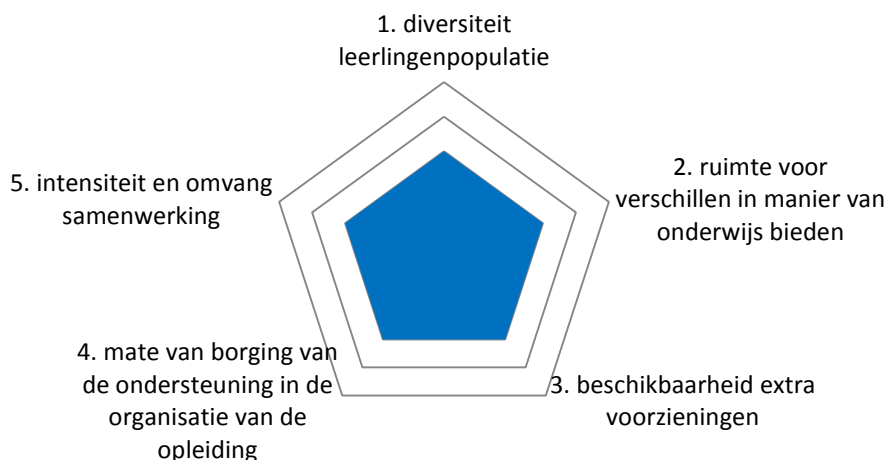
- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is Eerste Jan Ligthartschool te karakteriseren als een **smalle ondersteuningsschool**

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

Op de Eerste Jan Ligthartschool is een redelijke diversiteit aan leerlingen aanwezig. In het verleden betrof de school de leerlingen uit heel Tilburg, maar nu is het meer een wijkschool geworden. Dat betekent dat het opleidingsniveau en de culturele achtergrond van de kinderen divers is geworden. Veel kinderen zijn van Nederlandse (autochtone) afkomst. Een kleine groep kinderen zijn van allochtone afkomst en hebben een bij elkaar redelijke diversiteit aan nationaliteiten. Vrijwel alle kinderen hebben als voertaal thuis Nederlands

In leerstijlen is er een matige diversiteit. Qua niveau van uitstroom kan gesteld worden dat deze zeer divers is en per leerjaar ook wisselend.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

De school heeft de afgelopen 2 jaar een sterke ontwikkeling door gemaakt. Er wordt nu voor wat betreft lezen, spelling en rekenen gewerkt met 3 niveaus. Voor kinderen met extra onderwijsbehoefte wordt een aparte leerlijn neergezet en er zijn 2 kinderen op de school met een o.p.p.

In de groepen wordt de instructie op 1 niveau gegeven, waarna er differentiatie plaats vindt.

In alle klassen wordt gewerkt aan de hand van het directe instructiemodel. In de klassen zijn instructietafels waar verlengde instructie aan gegeven wordt en er wordt bij het verwerken gebruik gemaakt van het stoplicht en de time-timer.

Hoewel dit niet is gezien tijdens de klassenobservaties geeft het team aan te werken met coöperatieve werkvormen.

De school werkt sinds vorig jaar met de methodiek "continu verbeteren". In alle klassen is het data-bord terug te vinden waar de groepsdoelen ophangen. Kinderen kunnen zelf zien welke doelen behaald zijn.

In groep 8 is begonnen met het toevoegen van individuele doelen en het maken van een eigen portfolio. In groep 8 vinden gesprekken plaats tussen leerkracht en leerling over de individuele doelen.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Het meer verantwoordelijkheid voor de eigen ontwikkeling geven aan kinderen is een moeilijke stap om te maken, maar zou voor de doelgroep van de school juist een goede en goed te nemen stap zijn. Het doel is daarbij om de betrokkenheid bij de eigen ontwikkeling te vergroten. Dat past zeer goed bij "continu verbeteren".

Bij continu verbeteren is groep 8 begonnen met het stellen van persoonlijke doelen. Mits goed begeleid kunnen kinderen vanaf groep 3 al heel snel leren hoe zij hun eigen doelen kunnen stellen en hoe zij kunnen evalueren waarom zij hun doelen wel of niet gehaald hebben. Voorwaarde hierbij is wel, dat de leerkrachten goed getraind zijn in het voeren van deze kind-gesprekken en er een doorgaande lijn gemaakt is voor de school.

Tenslotte zou binnen het team geëvalueerd kunnen worden of de instructie kort genoeg is en of de verlengde instructie op een optimale manier ingezet wordt (met mogelijk ook eigen initiatief van kinderen?). Mogelijk dat hier ook winst te behalen is in instructietijd en kwaliteit.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.
Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Op de school is een onderwijsassistente aanwezig en een extra leerkracht groep 8 voor 3 ½ dag. De onderwijsassistente wordt deels in de groep en deels buiten de groep ingezet. De onderbouwgroepen zijn nu relatief klein.

Er zijn beperkt didactische ondersteuningsmaterialen beschikbaar.

De IB-er is een psychologe en brengt veel expertise (en ervaring) mee. Daarnaast kan de school een beroep doen op de onderwijsconsulente die haar eigen expertise meeneemt. Buiten de school is er gericht expertise te verkrijgen.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Mogelijk dat een goede evaluatie van het ondersteunde/extra materiaal kan leiden tot een overzicht waar nu nog materialen in ontbreken en welke materialen werkbaar zijn en ook daadwerkelijk gebruikt worden. Dit zou een goede ondersteuning zijn voor het werken van kinderen met individueel aangepaste leerstof.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.
Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

Op de school is duidelijk wie verantwoordelijk is voor welke processen en protocollen. De taakverdeling geeft voldoende duidelijkheid.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De school heeft de afgelopen 2 jaar veel ontwikkeld. Gevaar bij grote ontwikkelstappen is dat het borgen zou kunnen ontbreken of slechts gedeeltelijk is. De afgelopen anderhalf jaar hebben de directeur en de IB-er een centrale rol gehad in die ontwikkelingen. Mochten zij dat nog niet doen, dan verdient het aanbeveling dat zij ieder half jaar een dagdeel stil staan bij die veranderingen en nagaan of een en ander voldoende geborgd is en of zaken in voldoende mate los komen van hen en de leerkrachten zo veel mogelijk eigenaar worden.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.
Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De school heeft nu een netwerk dat sterk hangend is aan de IB-er en de directeur. Ten opzichte van 2 jaar geleden is er veel meer openheid gekomen en daarmee staat het team ook meer open voor expertise van buiten. De samenwerking die net gestart is met de peuterspeelzaal staat nog in de kinderschoenen, maar is nu wel van de grond gekomen.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Niet alleen de kwaliteit van onderwijs, maar ook de PR kan voordeel hebben bij een goede samenwerking met een peuterspeelzaal. Dit goed opzetten en erover communiceren met (potentiële) ouders zou de aantrekkelijkheid van de school bij ouders kunnen vergroten.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Tijdens het teamgesprek is levendig gediscussieerd over de voorgelegde stellingen in onderstaande schema is de uiteindelijke waardering van de stellingen door het team te zien.

rangorde	team Eerste Jan Ligthartschool
	-11- Dankzij Passend Onderwijs worden leerkrachten nog deskundiger
	-5- De veiligheid in de groep wordt in hoge mate bepaald door leerkrachtvaardigheden
	-12- Aanmelding is een ding: een leerling kan de school veel geld gaan kosten
	-6- Liever klassenverkleining dan extra handen
	-4- Door Passend Onderwijs krijgt de "gewone" leerling te weinig aandacht
	-3- Veel "zorg"-leerlingen op een school schrikt ouders af, dat is geen goede PR
	-9- Liever arrangementen op aparte leslocaties, dan arrangementen in de reguliere klas
	-1- De reistijd voor een leerling mag niet meer zijn dan een half uur heen en een half uur terug
	-2- Ik merk niet zo veel van Passend Onderwijs
	-10- Hoe homogener de groep, des te beter de leerprestaties
zwak argument	-7- Door de methodesturing in het onderwijs creëren wij "buitenbeentjes"
	-8- Ouders hebben geen verstand van onderwijs en daarom kan de school beter bepalen wat een passend onderwijsaanbod is

Enkele opmerkingen die door teamleden zijn gemaakt tijdens de teamdiscussie:

- Bij -11-: Ik denk dat dat wel zo is. We krijgen nu een grotere diversiteit aan kinderen binnen met een grotere ondersteuningsbehoefte: daar leer je van. Het kost soms veel energie, maar het is ook wel leuk als het dan lukt.
- Bij -5-: Mijn eerste reactie was "Ja", maar er gebeuren ook dingen waar je geen grip op hebt. Bijvoorbeeld hoe de groep in elkaar steekt kan je niet beïnvloeden, maar het doet er wel toe hoe je er mee om gaat.
- Bij -6-: je kunt ook kleine klassen hebben waar specifieke individuele hulp nodig is. Met iemand extra in de groep moet je als leerkracht ook goed kunnen samenwerken. Klassenverkleining maakt het werk wel makkelijker: je hebt de kinderen beter in beeld.
- Bij -3-: In de praktijk zou het wel eens af kunnen schrikken. Je moet het wel goed communiceren: uitleggen wat je doet. De communicatie met ouders na een incident is bijvoorbeeld ook belangrijk, maar ook moeilijk omdat je niets kan zeggen over een individueel kind.
- Bij -1-: Wij zijn daar als team toch wel mee bezig: we proberen kinderen de juiste plek te geven. Er zitten nu nog kinderen bij ons op school die in het verleden al lang verwezen zouden zijn. Ik merk dat ik een

andere instelling heb gekregen. We missen echter nu wel handvatten om kinderen optimaal te begeleiden.

- Bij -10-: Kinderen kunnen dan niet van elkaar leren. Het sociale gebeuren in de groep is beter. Je moet wel op alle kinderen blijven letten: ook begaafde kinderen hebben wel uitdaging nodig.
- Bij -7-: Ik ben wel blij met de houvast die de methode biedt. Als je te veel vasthoudt aan de methode creëer je wel dat kinderen gaan afhaken.
- Bij -8-: In de groepen 1-2 kan je veel informatie krijgen van ouders over de ontwikkeling 0-4 jaar. Bij zorgleerlingen betrekken we de ouders altijd bij het ondersteuningsaanbod. Ouders kennen hun kinderen het beste.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

☐	weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
	☐ laag
	☐ gemiddeld
	☐ hoog
☐	matig
☒	sterk

Op de Eerste Jan Ligthart hebben we “van alles wat”. Dat maakt het leuk, maar soms ook ingewikkeld. Met name bij de communicatie moeten we daar goed rekening mee houden. De grootste groep is Nederlands, maar we hebben we veel verschillende nationaliteiten.

- *thuis taal:*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

Over het algemeen wordt er thuis Nederlands gesproken. Er is wel een kleine groep Arabisch sprekend die thuis in de praktijk tweetalig is, een enkeling die thuis Spaanssprekend is en dan een groeiende groep (eerste generatie) Pools-sprekend. Zij worden echter ook thuis veelal tweetalig opgevoed.

- *culturele achtergrond*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

Hierbij wordt opgemerkt dat met name de normen en waarden verschillen en dat er meer nog sprake is van opvoedingsverschillen. Dit is niet afhankelijk van de culturele achtergrond, maar wel een aspect waar de school mee te maken heeft.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

Het verschil is bij ons dusdanig groot, dat je moeilijk over een gemiddelde kunt praten, omdat je dan kinderen tekort zou doen.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Daarbij moet gezegd worden, dat in het verleden hier de aandacht niet op geweest is. De afgelopen 1 ½ jaar is dat juist sterk groeiend, maar nog geen gemeengoed in het team. Zo heeft een aantal leerkrachten vorig jaar al met de kinderen persoonlijke doelen gesteld en in individuele gesprekken is ook besproken hoe het kind deze doelen zou willen gaan behalen. De leerkracht zorgt er dan (faciliteert) voor dat het doel ook behaald kan worden. Dit aspect is wel een van de doelen voor de komende periode om verder in te groeien als team.

Het traject “continu verbeteren” begeleidt de stappen in het proces.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☒	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

Dit verschilt heel sterk per groep. Het is wel ingeschat als percentage dat laag in de 20 ligt.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☒	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

Ook de speciale behoefte in het gedrag is wisselend per groep. De laatste jaren heeft het team gemerkt dat ze qua gedrag tegen een steeds verder groeiend probleem aan liepen.

Het ingeschatte percentage zit volgens de geïnterviewden dicht tegen de 40 % aan.

Het team van de Eerste Jan Ligthartschool heeft, ter ondersteuning van deze speciale behoefte gekozen om dit te begeleiden met behulp van ondersteunende methodes (Dramataal) en methodieken (Rots en Water en NLP). Leerkrachten zijn hier in getraind, maar zetten dit nog niet allemaal volgens 1 lijn in.

Daarnaast wordt sterk ingezet op gesprekken met leerlingen en met leerlingen en hun ouders.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒ 1	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☒ 2	☐	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☐	☒ 3	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒ 2	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☒ 4	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒ 5	☐	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☒ 6	☐	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☒ 7	☐	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☒ 8	☐	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☐	☐ 9	☐	evaluatie samen met leerlingen

¹ Wij zijn ons aan het ontwikkelen richting 3. Niet alleen de leerkrachten, maar ook de kinderen moeten dat ook leren in de loop van de jaren, dus zal er ook in de groepen een verschil merkbaar blijven. Kinderen voelen wel de ruimte die ze krijgen.

² Hierin zijn de groepen 6,7 en 8 verder dan de andere groepen. Dit jaar is ook in de groepen 1-2 een duidelijke ontwikkeling te zien. Het ontbreekt nog wel aan afstemming op teamniveau.

³ Inmiddels zijn zaken als coöperatief leren ingeburgerd in de groepen. We merken dat we vanuit het predicaat zwak van enige jaren geleden nog steeds last hebben van een angst om zaken los te laten. Dit is wel voorwaarde om de echte stappen te maken.

⁴ de intentie is om hier uiteindelijk op een 4 uit te komen, maar in de middenbouw zijn we nog niet zo ver.

⁵ Dit is duidelijk in ontwikkeling. Zo hebben we dit jaar de aanpassing van de doelen naar de mogelijkheden van de groep besproken en in groepen ingevoerd. We stellen nu in de klassen een groepsdoel op de kernvakken en kijken of we daaraan met elkaar kunnen voldoen. Dat wordt weergegeven op het databord. In enkele groepen zijn ook gesprekken met individuele leerlingen over de persoonlijke doelen die aan de groepsdoelen worden toegevoegd of die een aanpassing zijn van/aan het groepsdoel. Daarnaast is bijvoorbeeld ook gesproken over het aantal lessen naar de mogelijkheden van een kind.

⁶ "Zelfs bij de vrije opdrachten zijn wij gestructureerd." We hebben een aantal leerkrachten die dat duidelijk nodig hebben.

⁷ Inmiddels bespreken we de resultaten wel in groepsgesprekken, maar de normering blijft nog wel gelijk voor iedereen.

⁸ Ook dit aspect zit in beweging. In bepaalde groepen bespreken de leerkrachten de persoonlijke doelen met ieder kind en de groepsdoelen met de groep. Doel is om het breed in te gaan zetten in alle groepen. Dit is een onderdeel van het ontwikkeltraject continu verbeteren van drie jaar, waar we nu bijna mee op de helft zijn. We zullen hier nooit de 4-score nastreven en we realiseren ons ook dat er individuele verschillen tussen leerkrachten zullen blijven.

⁹ In alle groepen is het directe instructiemodel ingevoerd en gebruiken we de plus-delta. Leerkrachten zijn zich bewust van de meerwaarde van deze methodieken, maar passen het nog niet altijd (consequent) toe.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☐ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☐ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Momenteel begeleidt de onderwijsassistente een paar groepjes leerlingen.

Bij de individuele aandacht wordt aangegeven, dat er weinig kinderen zijn die 1 op 1 aandacht nodig hebben en dat waar zij die nodig hebben, zij de individuele instructie in de groep krijgen.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☐ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☒ nee, niet of nauwelijks

Momenteel wordt er vooral gedifferentieerd op tempo en op inhoud.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Vanuit het verleden zijn de kinderen zo veel mogelijk in homogene groepen ingedeeld, m.u.v. de kleutergroepen. Momenteel zijn de kinderen ingedeeld in: groep 1-2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): **30 %**

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: **60 %**

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: **40 %**

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: **40 %**

Er is de laatste jaren veel gewisseld van groep door de leerkrachten, waardoor ook de kennis van de kerndoelen en leerlijnen nog niet volledig eigen gemaakt zijn.

Veel leerkrachten ervaren de veiligheid in de methode / methodiek en zijn daarom nog wat huiverig om maatwerk te geven.

De ouders geven aan, dat er een grote ontwikkeling heeft plaats gevonden in de afgelopen jaren. Dit wordt onderschreven door de teamleden. Daar waar er jaren geleden over de kinderen werd gesproken, wordt er nu meer met de kinderen gesproken. Niet meer aangeven wat het beste is voor het kind aan de ouders, maar juist ook de ouders betrekken in het aanbod aan het kind.

De leerkrachten ervaren de effectiviteit van deze werkwijze en langzaam maar zeker is er een groei in de gesprekken met kinderen te zien.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

Het is een teamaanpak, maar eerlijkheid dient ook te zeggen dat er niveauverschillen zijn. De schoolafspraken zijn er en er is een afgestemde aanpak, maar het uitvoeren in de praktijk is nog niet altijd gelijk.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☐ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☒ vaak

Als team is er eerst hard gewerkt aan het laagdrempelig maken: "Ouders hebben vele jaren een duidelijke afstand ervaren en dat wilden we niet meer. Toen die drempel naar school toe verlaagd was, konden we meer naar de inhoud toe."

De ouders geven aan, dat de betrokkenheid veel meer is dan het is geweest: "Je hoorde nauwelijks wat; het was best gesloten." Nu is het veel meer open en wordt er meer samen besproken. Ook met de leerlingen worden meer gesprekken gevoerd en zij worden er meer bij betrokken.

De bovenstaande aspecten geven aan, dat op schoolniveau / groepsniveau ouders sterk geïnformeerd worden en dat op individueel niveau de ouders betrokken worden.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

De Eerste Jan Ligthartschool is de afgelopen 2 jaar intensief bezig geweest met het invoeren / doorvoeren van het directe instructiemodel, coöperatieve leervormen en Continu Verbeteren. Hoewel nog niet alles op "perfect niveau" is bij alle leerkrachten en er nog steeds groei in te zien is, kunnen deze aspecten wel gezien worden als teamexpertise.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
 - in de klassen/groepen: welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
3	OA	+/- 0,5	3
3	OU	2	+/- 6
4	OA	+/- 11	13
4	OU	3	9
5	OA	+/- 3	8
5	OU	2	6
6	OA	+/- 2,5	4
6	OU	2	8
7	OA	+/- 2	13
7	OU	1	5
8	LKR	28	31
8	OA	+/- 1,25	1
8	OU	1	6

Eventuele opmerkingen:

De onderwijsassistente is dit schooljaar niet aan een vaste groep gekoppeld, maar zij wordt ingezet waar nodig voor extra handen in de klas. Haar rooster loopt van vakantie tot vakantie en wordt in overleg met team en IB-er opgesteld. Vandaar de +/- notering, omdat dit enigszins kan wisselen indien behoeftes verschuiven.

Naast de extra handen in de klas voor reguliere pedagogisch-didactische begeleiding worden er in twee groepen experts ingezet op gebied van gedrag en sociaal-emotionele ontwikkeling. In groep 5 wordt 1 uur per week begeleiding gegeven in de vorm van Rots en Water, 10 weken lang. In groep 7 en 8 wordt 1 uur per week Dramataal ingezet. Voor groep 7 is dit 5x en voor groep 8 7x, verdeeld over de maanden november, december, januari.

Naast de bovengenoemde handen in de klas, mogen wij sinds schooljaar 2014-2015 ook 6 uur per week gebruik maken van de diensten van onze consulente vanuit Plein 013, Marion Hermans. Zij begeleidt naar aanleiding van klassenbezoeken en observaties diverse leerkrachten en leerlingen binnen de school. Dit kan betrekking hebben op verschillende gebieden: klassenmanagement, gedrag, beloningssystemen, pedagogische-didactische aanpak, individuele gesprekken met leerlingen om onderwijsbehoeftes in kaart te brengen en begeleiding op sociaal-emotioneel gebied. De inzet van Marion wordt bepaald door vragen vanuit het team, kinderen en ouders, in afstemming met de IB-er.

Vanaf half november zal een studente Social Studies voor 1 dag per week stage komen lopen op school, onder begeleiding van de IB-er. Zij zal leerling gesprekken over nemen en nieuwe leerling gesprekken opstarten. Ook zal zij groepjes leerlingen begeleiden. Zij zal met name ingezet worden bij hulpvragen op gebied van sociaal (emotioneel) ontwikkeling en gedrag. Ook begeleid spel en evaluatiegesprekken met leerlingen behoren tot de mogelijkheden.

- **buiten** de klassen/groepen: welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?

Een gedeelte van de activiteiten van de onderwijsassistent gebeurt buiten de klas.

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken: dit beperkt zich tot Maatwerk, methode gebonden software en Ambrasoft.

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- ☒ methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Kwink
- ☒ begrenzing van het gedrag, nl. time-out protocol, gedragsafspraken pauze, gele en rode kaarten
- ☒ uitdaging tot alertheid en activiteit, nl. Continu Verbeteren, Directe Instructiemodel, Coöperatieve werkvormen.
- ☒ het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. Continu Verbeteren en indien gewenst specifiek beloningssysteem passend bij onderwijsbehoeftes van de groep
- ☒ begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. Kwink
- ☒ anders, nl. Tekenen en Praat om onderwijsbehoeftes van leerlingen in kaart te brengen aan de hand van de 5 IVO velden.

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen:

Wiebelkussens, koptelefoons, time-timers groot en klein, study buddy, aangepast schrijfmateriaal, individueel aangepast meubilair, chill-out plek, werkplekken op de gang (deze zorgen ervoor dat leerling beweegmomenten krijgen, dat er afwisseling is).

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

Er zijn twee klaslokalen beschikbaar voor de extra ondersteuning door de onderwijsassistent en om de groep 8 totaal 3 ½ dag te splitsen. Daarnaast is er in de aula en op het balkon ruimte voor kinderen om in kleine groepjes of individueel te werken.

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

De eerste Jan Ligthartschool beschikt over een eigen, volledig ingerichte gymzaal

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

Geen

buitenruimten

Naast de speelplaats beschikt de school niet over andere buitenruimten.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
		visuele beperkingen
		auditive beperkingen
	X	spraak/taal belemmeringen
		cognitieve beperkingen
	X	motorische beperkingen
		beperkingen door langdurige ziekte
X		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
X		ADHD
X		dyslexie
X		overige psychiatrische aandoeningen
X		gedragsproblemen
	X	onderwijsachterstanden andere culturen
		anders, nl.

Doordat het team volgens de geïnterviewden didactisch sterk is loop je niet tegen een aantal problemen aan waar extra ondersteuning mogelijk bij nodig is.

Daarnaast is de IB-er opgeleid als psycholoog (en heeft daarin ook werkervaring).

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW			X	
Bureau Jeugdzorg		X		
GGD			X	
GGZ		X		
MEE	X			
(Kinder)ziekenhuis		X		
Revalidatiekliniek	X			
Justitiële inrichting	X			
Gemeente, leerplicht		X		
Politie	X			
anders, nl. ...				

De school werkt samen met Compas en De Bodde en kan op vraag de experts van plein 013 inschakelen. Dit gebeurt regelmatig en de lijnen blijken kort te zijn.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De IB-er, ondersteund door de directeur

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De directeur en de IB-er

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

De leerkracht

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De leerkracht, ondersteund door de IB-er

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

De directeur en de IB-er

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
 - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
 - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

De beide ouders geven meerdere malen in het gesprek aan, dat zij de samenwerking en communicatie met de school betreffende hun kind met extra ondersteuningsbehoefte als zeer positief waarderen. De teamleden geven ook aan, dat zij de ouders meer als partner zijn gaan benaderen en dat de IB-er een zeer positieve rol heeft in het betrekken van de ouders bij mogelijke extra ondersteuningsbehoefte. De school (lees: de leerkracht en de IB-er) gaat nu met de ouders in gesprek over de nodige extra onderwijsbehoefte en bespreekt dit met de ouders. De vaststelling gebeurt door de school, maar zij nemen daarbij hetgeen de ouders inbrengen zeer serieus. Met de ouders wordt ook open besproken wat binnen de school gebeurt en welke activiteiten mogelijk de ouders zelf kunnen uitvoeren. Een gedeelte van de activiteiten (als mogelijk) wordt in voorkomende gevallen uitgevoerd door de ouders. Er wordt regelmatig met de ouders geëvalueerd en zo nodig en ondersteuningsaanbod bijgesteld. Ouders en school werken in alles hierbij samen.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

Binnen de wijk is er een intensieve samenwerking met de Bijstere, Yore en de Cocon. DE lijnen zijn kort en er is op IB-niveau en directieniveau een goede samenwerking. Een verbindende factor daarbij is de onderwijsconsulente. In het voedingsgebied staat ook basisschool De Stappen, waar momenteel minimaal mee samengewerkt wordt.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Een aantal keren per jaar is er groot IB-netwerk. Voor de rest is er weinig contact. Alleen bij de tussentijdse overgang is er een snel overleg met de andere directeur.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

De samenwerking wordt als goed ervaren. Genoemd worden: het IB-netwerk (en de daaraan gekoppelde korte lijnen tussen de IB-ers), OTL, directeurenberaad en de directe contacten tussen directeuren onderling. Ook is er in het recente verleden al 2 maal een bijeenkomst geweest met de leerkrachten van de jaargroepen van alle scholen van de stichting.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Als er contact nodig is, dan blijken deze altijd goed te bereiken, Apart genoemd wordt de onderwijsconsulente en de experts van Plein013.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

De Eerste Jan Ligthartschool was in de wijk de enige school zonder peuterspeelzaal. De school is sinds 2 jaar een VVE-school, maar dan zonder een aan de school gekoppelde peuterspeelzaal. De samenwerking met peuterspeelzaal organisatie begint op gang te komen. Er is altijd een warme overdracht bij de overgang van peuterspeelzaal naar basisschool. De lijnen worden omschreven als kort, De samenwerking met de VO-scholen is goed. Er is jaarlijks een warme overdracht, wordt de groep 8 uitgenodigd op de scholen en zijn er ouderinformatieavonden. Bovendien worden de resultaten van de leerlingen de eerste jaren teruggekoppeld vanuit de VO-scholen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

In het verleden heeft de school veel kinderen verwezen naar so en sbo. Inmiddels is dat gekenterd en is er de afgelopen 2 jaar geen kind verwezen. De contacten met zowel so als sbo zijn uitsluiten op kindniveau en daarmee minimaal.

Afsluitende opmerkingen:

De Eerste Jan Ligthartschool was jaren de school waar vanuit heel Tilburg de kinderen kwamen. Inmiddels is het veel meer een wijksschool geworden. Daarmee is de populatie veranderd en dat vraagt een andere manier van onderwijs verzorgen en communiceren. Enkele jaren geleden heeft de school / het team een stevige klap gekregen toen de school door onderwijsinspectie als zwak werd bestempeld. Onder leiding van de nieuwe directeur is twee jaar geleden een verandertraject ingezet, waarbij op onderwijskwaliteit, communicatie, openheid en gedrag ingezet is. Dat traject is voor 3 jaar ingezet en nu dus bijna halverwege. Voor de teamleden betekent dit soms grote veranderingen in aanpak in korte tijd. Niet iedereen kan dat in hetzelfde tempo en dat geeft nu verschillen binnen het team. Dat betekende overigens ook dat er externen binnen de school moesten komen ter ondersteuning. Voor de school een grote verandering. De directeur geeft aan dat het team in de afgelopen 2 jaar veel opener is geworden: niet alleen naar elkaar, maar ook naar buiten toe.

De ouders geven meerdere malen in het interview aan, dat zij de verbetering in communicatie heel sterk merken en ook zeer waarderen. De school was in het verleden vrij gesloten en nu is er veel contact over de kinderen. Voor wat betreft het betrekken van ouders bij het onderwijs en informeren over de ontwikkelingen op onderwijskundig gebied zien de ouders nog wel mogelijkheden tot verbetering. Een van de ouders geeft aan dat hij heel blij is met de gesprekken die de ouders op school mogen voeren over hun zoon en dat het fantastisch is om te zien hoe hij gegroeid is.